

TĖVIŠKĖS AIDAI

Nr 32 (1815) 1992 m. rugpjūčio mėn. 18 d.

XXXVII METAI

Melbourne

KOKIOS KONSTITUCIJOS REIKIA LIETUVAI?

Rašo Algirdas Statkevičius

„Doros ir kultūros studijų klubo“ vadovas, Lietuvos Žmogaus teisių gynimo asociacijos Vilniaus krašto tarybos pirmininkas

Siuo metu viešai aptariami Lietuvos konstitucijų projektai. Pirmiausia noriu atkreipti dėmesį į tai, kad nė viename iš projektų nenurodytas valstybės egzistavimo tikslas.

Kiekvienas privalo žinoti: valstybė niekad neturi būti instrumentas blogųjų jėgų, siekiančių realizuoti nusikalstamus tikslus, rankose. Tokių pavyzdžių matėme socialkomunistinėje Rusijos imperijoje ir nacionalsocialistiniame Vokietijos reiche.

Per maža pasakyti, kad Lietuvos valstybė yra nepriklausoma demokratinė respublika. Demokratija yra tikrai viena iš piliečių laisvės formų. Tačiau ji nėra aukščiausias dorovės idealas. Valstybė, kad visiškai pateisintų savo egzistavimą, turi kelti savo piliečių gerovę ir padėti realizuoti „idealą tik dorą ir aukštą“, kaip skelbė dr. Vincas Kudirka. Todėl Konstitucijoje turi būti nurodyta, ką piliečiai ir pati valstybė veiks, kokio idealo sieks toje nepriklausomoje ir demokratinėje Lietuvoje.

Kiekvienas Lietuvos pilietis turi įsisąmoninti: nei nepriklausomybės, nei valstybingumo įtvirtinimas, nei demokratija nėra galutiniai tikslai, o tikrai normalaus gyvenimo pradžia. Tai galima palyginti su naujai statomu namu, kuriame ruošiasi gyventi bei dirbti tauta. Tačiau, kokį darbą ji rengiasi dirbti, ko ji nori?

Pagrindinis ir pats svarbiausias tautos bei valstybės viso darbo tikslas - ramiai ir netrukdomai ugdyti tautinę ir bendražmogiškąją kultūrą (ne vien tautinę, kaip numatyta viename iš konstitucijos projektų).

Žinoma, svarbios priemonės šiam tikslui siekti yra nepriklausomybė, valstybingumo įtvirtinimas, demokratija, tautos šeiminkavimas (suverenumas) savo namuose ir pan.

Kultūra - tai normalaus, doro, sveiko, išsimokslinusio ir t.t. žmogaus ugdymo ir normalių gyvenimo sąlygų sudarymas (teisingumas, taika, laisvė, materialinė ir dvasinė gerovė). Tai nenutrūkstamas procesas, realizuojantis gerį ir likviduojantis blogį.

Kultūros kūrimas - tai planingas ne vien doro ir aukšto, bet paties doriausio, paties aukščiausio idealo siekimas.

Tauta gali ir privalo pasirinkti vieną iš trijų galimų kuriamo

ateities visuomenės gyvenimo modelį.

1. Kurti kultūrą, kaip aukščiausią vertę turinčio socialinio stereotipo variantą, kaip visų didžiųjų žmonijos idealų sumą.

2. Kurti pseudokultūrą, kaip neaiškią vertę turinčio socialinio stereotipo variantą. (Tokios „kultūros“ kūrimu užsiima beveik visos vien „modernia demokratija“ besivadovaujančios pasaulio valstybės. Jos nežino, kur eina, ko siekia. Jas galima prilyginti laivui be kompasų.)

3. Kurti antikultūrą - blogio vertę turinčio socialinio stereotipo variantą, ką visą laiką ir darė leniniečiai-staliniečiai, o vėliau - hitlerininkai.

Lietuvos liberalai tvirtina, esą „Konstitucija turi būti laisvės ir nuosavybės apsaugos taisyklių

rinkinys“. Tačiau iš tikrųjų Konstitucija turi būti Morales didžiaja raide tarnaitė - tinti ne tik liberalų išaukštintas teises, bet ir visas tautos, taigi visų žmonių teises.

Konstitucijos, kaip ir Morales, reikalavimai yra griežti, bekompromisiniai. Gera Konstitucija turi būti instrumentu, vykdančiu ne politinį, ne kokį nors ideologinį, o moralinį diktatą demokratinėje valstybėje.

Jeigu norime likti ištikimi Lietuvos himno žodžiams, raginantiems visus eiti „vien takais dorybės“, naujojoje Lietuvos Konstitucijoje turime ypatingą vietą skirti dorai. Siekiant tokio tikslo, Lietuvos Respublikos Konstitucijoje, be daugelio kitų, turi būti užfiksuoti ir tokie teiginiai:

1. Pagrindinis valstybės

Budelių šokis (Rugpjūčio 23-ji)

Alfonsas Stabingis

Buvo rugpiūtis. Vasara juokė.
Laukuos artojų dainos skambėjo,
Medžiuose paukščių būreliai suokė,
Keliaut į tolius jie neskubėjo...

Dalgiai skambėjo, į klėtis vežė
Laukų gėrybes, sėtas, augintas,
Bet jau likimas nelaimę nešė.
Suokalbis priešų buvo nupintas.

Rudas, raudonas, budeliai šoko,
Šampano upės Maskvoj tekėjo.
Šoko kazoką, šoko jie „roka“,
Viens kitam meilę savo žadėjo.

Laukinės ordos kirvius galando,
Lietuvos žmones žudyti rengė,
Skambėjo pančiai, šaltis, belangės,
Sibiro tolius kancija jau rangė...

Niaukės padangė, sutemos plaukė,
Vėjai jau nešė skausmą, dejones,
Sibiro taigos aukų jau laukė.
Sandėrį rašės žvėrys, ne žmonės.

1992.VII.23, Lietuva

uždavinys ir aukščiausias tikslas - kurti Kultūrą - t.y. aktyviai realizuoti visuotinį gerį (siekti dorovės ir visapusiškai normalių žmonių gyvenimo sąlygų) ir likviduoti visuotinį blogį (nutraukti nenormalaus žmogaus ugdymą ir nenormalių gyvenimo sąlygų kūrimą.)

2. Jaunimo ir suaugusiųjų auklėjimas turi visiškai atitikti Lietuvos himno reikalavimus: siekti, kad visi eitų „vien takais dorybės“, kad visus lydėtų „šviesa ir tiesa“.

3. Valstybės kontrolė vykdančių institucijų pati svarbiausia pareiga - įdėmiai sekti, kad nepriklausomoje Lietuvos Respublikos būtų kuriama tikrai Kultūra ir niekad - pseudokultūra ar antikultūra.

Nei valstybės vadovai, nei bet kuris kitas valstybės pilietis neturi užmiršti, jog konstituciniu būdu įteisintus amoralią - neišmintingą elgesio žmonių demokratiją, nors ir „modernia“ vadinamą, vėl bėgs nereikalingos žmogaus kovos su žmogumi persunkti dešimtmečiai bei šimtmečiai, lydimi vargo, kančių, priešlaikinės mirties, kaip tai buvo beveik visame pasaulyje.

„Pozicija“ 1992.VI.12-18

Prisimenant Vytautą Didįjį

Liepos 6 d. visa Lietuva minėjo 739-ąsias karaliaus Mindaugo karūnavimo metines.

Tačiau šiemet artėja dar vienas ne mažiau svarbus jubiliejus - 600 metų, kai Vytautas tapo Didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu.

1392 m. rugpjūčio 5 d. Astravos dvare netoli Lydos Jogaila ir Vytautas pasirašė sutartį, kuria baigėsi jūdviųjų tarpusavio kovos dėl Lietuvos. Vytautas atgavo visas jo tėvo Kęstučio valdytas Lietuvos žemes, taip pat ir Vilnių. Formaliai jis buvo Jogailos vietininkas Lietuvoje, tačiau 1392 m. sugebėjo tapti Didžiuoju Lietuvos kunigaikščiu. Per 38 valdymo metus Vytautas Lietuvą padarė viena galingiausių Europos valstybių.

Stebina, kad iki šiol apie šią reikšmingą Lietuvos valstybei sukaktį dar nieko neužsimenama nei spaudoje, nei radijo bei televizijos laidoje.

Laikas sukrusti.
Vytautas Bliūdžius, („L.A.“ Nr. 142)

Švč. Mergelės Marijos į dangų paėmimas.
(Nicolas Poussain 1594-1665)

Pokalbis su Lietuvos Ambasadoriumi prie Apaštalo Sosto

ĮVYKIAI

Itališkoje Vatikano radijo žinių laidoje šiandien buvo perduotas interview su Lietuvos Ambasadoriumi prie Apaštalo Sosto Kaziu Lozoraičiu. Pokalbį su ambasadoriumi parengęs itališkos žinių laidos redaktorius Fulvio Cavarocchi pirmiausia pažymi, kad Kazys Lozoraitis buvo vienas paskutinių asmenų šv. Tėvo priimtų prieš jo paguldymą į ligoninę. Toliau seka trumpa paskutiniųjų dešimtmečių Lietuvos istorijos apžvalga, primenama sovietinė, nacių Vokietijos ir antra sovietinė Lietuvos okupacija, barbariško bolševizmo siautėjimas Lietuvoje ir galop prieinama prie praėjusių metų rugsėjo mėnesio, kai tarptautinė bendruomenė pripažino nepriklausomą Lietuvos respubliką. Po šios įžangos seka pats pokalbis. Į Fulvio Cavarocchi klausimus Kazys Lozoraitis atsakinėjo itališkai. Mes pateikiame šio interview lietuvišką vertimą:

Ekscelencija, kreipėsi Fulvio Cavarocchi,

(Kl.) Lietuvos ir kitų dviejų Baltijos respublikų atgautą nepriklausomybę tarptautinė bendruomenė sutiko su didele simpatija. Kokios atgimimo pastangos dabar daromos jūsų krašte?

(Ats.) (Ins. 1: „la riconquistata liberta...“)

Atgauta laisvė ir nepriklausomybę Lietuvai kelia neatidėliotinių užduočių. Okupacinis režimas padarė neišmatuojamų nuostolių. Beveik viską reikia atkurti naujais pagrindais. Darbas jau pradėtas ir, sakyčiau, sekasi gerai, nepaisant akivaizdžių sunkumų. Tvirtinama demokratinė valstybė, paremta teisingumu, teise, pagarba esminėms pilietinėms teisėms. Buvo priimti įstatymai saugantys tautinių mažumų kultūrinę teisę. Vos tik atkūrus Lietuvos nepriklausomybę buvo atstatyta religinė laisvė, be jokių apribojimų. Dabar atstatoma laisva rinkos ekonomika. Negaliu nepažymėti problemos labiausiai trukdančios Lietuvos atsikūrimo procesą: tai buvusių sovietinių dalinių buvimas krašto teritorijoje. Šie daliniai sudaro nuolatinį pavojų Lietuvos politiniam stabilumui ir saugumui, o šios sąlygos yra būtinos atsinaujinimui. Dėl to Lietuva reikalauja kuo greitesnio šių dalinių išvedimo.

(Kl.) Sventasis Sostas katalikišką Lietuvą visada rėmė, ypač išbandymų valandomis, tiek praėjusiais šimtmečiais, tiek per paskutiniuosius 50 metų, ir Lietuvos katalikai visada pasiliko ištikimi Petro Sostui...

(Ats.) (Ins. 2: „se dovessi riassumere il no...“)

Jei turėčiau padaryti santrauką kalbos, kurią Sventajam Tėvui pasakiau per skiriamųjų raštų įteikimą, tarčiau tik du žodžius: „Niekados neužmiršime“. Tai sakydamas turiu omeny dabartinį popiežių, kuris Lietuvą užtardavo, kai kiti tylėjo. Lietuviai paskutiniai Europoje atsivėrė Kristaus Gerajai Naujienai, bet nuo atsivertimo akimirkos vis nuolatos brendo jų tikėjimas ir ištikimybė Petro Sostui, kuri, savo ruožtu, dvasiškai stiprina mūsų tautą, ypač sunkių bandymų metu, kurių, deja, netrūko. Lietuvos santykiai su Sventuoju Sostu visados buvo puikūs, labai retai juos kas nors aptemdydavo. Dėl to yra pagrindo tikėtis, kad puikūs santykiai bus palaikomi ir ateityje. Atkurti diplomatiniai Lietuvos ir Sventojo Sosto santykiai padės ugdyti ir stiprinti abipusius ryšius, kurių jokia jėga neįstengė ne sumenkinti, nė, juo labiau, nutraukti.

(Kl.) Gal galėtume trumpai papasakoti apie Lietuvos Bažnyčios ir Tautos kančias patirtas per ilgus komunistų priespaudos dešimtmečius.

(Ats.) (ins. 3: „ci sono gia e ci vorrebbero...“)

Jau yra ir dar prireiktų kitų ištisų tomų, kad aprašytum visa, ką lietuvių tauta iškentėjo komunistų priespaudos metu. Užtenka pavartyti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kroniką“ - pagrindinio leidinio išverstą ir į užsienio kalbas

Į kieno rankas patenka Lietuva?

Atrodytų, kad nieko ypatingo neįvyko: Aukščiausiosios Tarybos dauguma pareiškė nepasitikėjimą ministru pirmininku. Taip atsitinka visose demokratinėse valstybėse.

Bet pasigilinkim - kas, ką, kaip ir kodėl.

Gediminas Vagnorius atėjo į premjero postą tragiškais sausio dienomis. Patikimesnio žmogaus neatsirado. Su žemaičio atkaklumu, ekonomisto nuovoka ir jaunatvišku užsidegimu jis pradėjo naujos valstybės statymo darbą. Atėjusiems iš kompartijos deputatams jis nepatiko iš pat pradžių. Privatizacijos procesas akyse griovė sovietinės valstybės pamatus ir formavo naujo, laisvo, kuriančio piliečio psichologiją. Vėliau premjeras nebeįtikio ir tiems, kurie panoro pasinaudoti privilegijomis ir staigiai pralobti. Beveik iš visų frakcijų atsirado atskilėlių, kuriuos suvienijo interesai. O jie panašūs: pašalinus nepageidaujamus vadovus, į jų vietą paskirti tokius, kurie jiems netrukdytų veikti. Valdžios ir garbės troškimas prisidėjo taip pat. Tokiu būdu premjero priešais tapo

- kad įsitikintum, kokius persekiojimus lietuviai patyrė vien dėl to, jog buvo lietuviai ir katalikai, jog norėjo tokiomis pasilikti ir gyventi laisvėje. Kentėjo už tai, kad reikalavo elementariausios pagarbos žmogaus ir tautos teisėms. Patyrė areštus, deportacijas, trėmimus, neretai mirtį nes norėjo, kad tėvynė būtų laisva, nes troško laisvai išpažinti savo tikėjimą. Aš čia kalbu ne vien apie katalikus. Omeny turiu ir Lietuvos žydų bendruomenę, nacių okupacijos metu tapusią žiaurių persekiojimų auka. Mūsų amžiaus totalitarinių režimų Kankinių Knygoje, Lietuvos skyrius yra labai ilgas.

(Kl.) Dabar jūsų kraštas su viltimi žvelgia į ateitį. Ypatingai laukiama popiežiaus kelionės į Lietuvą 1993 metų rugsėjo mėnesį...

(Ats.) (ins. 4: „si, ora guardiamo con speranza...“)

Taip, dabar su viltimi žvelgiame į ateitį, nes atgavome patį didžiausią gėrį - laisvę. Žinoma, turime budėti ir dirbti, kad laisvė būtų tinkamai naudojama. Labai daug mums gali padėti Bažnyčios mokymas. Štai kodėl su pasitikėjimu ir viltimi laukiame popiežiaus vizito kitais metais. Klausysimės Jo žodžių ir dėkosime Jam už viską, ką padarė mūsų tėvynės labui. Siomis dienomis, ypač arti esame prie sergančio popiežiaus, linkime, kad Sventasis Tėvas kuo greičiau sugrįžtų į savo apaštalinę veiklą Bažnyčios ir visos žmonijos gerovei.

LRTV

visi tie, kam savi marškiniai ne tik arčiau kūno, bet iš visai prilipę, kam savos partijos, savo klanų politika svarbesnė už valstybės ir jos piliečių gerovę.

Gedimino Vagnoriaus „nuvertimu“ valstybės postų šturmas, matyt, nesibaigs. Matyt, bus keičiami nuo viršaus ligi apačios antisąjūdžiui nepritariančios vadovai, izoliuojamas Aukščiausiosios Tarybos pirmininkas V. Landsbergis ir pasitelkus laisvąją spaudą, ko gero, ir RTV, bus stengiamasi taip apkvailinti žmones, kad rinkimuose į Seimą 99 procentai balsuotų už juos, naujos šviesios ateities nešėjus.

Juozas Glinskis
(„L.A.“ Nr. 136)

Japonijoje sukurta dirbtinė akis. Tokijas. Žinomas Japonijos firmos „Mitsubishi Denki“ specialistai sukūrė unikalią dirbtinę akį. Naujas prietaisas leidžia skirti vaizdus 100 kartų greičiau negu šiandieniniai jo analogai. Konstruktorių nuomone, jų kūrinys, per sekundės dalis paverčiantis šviesos bangas elektros signalais, gali būti plačiai taikomas robotų technikoje. Ko gero, judantis robotas su tokia akimi galės pakeisti tarnybinius šunis ir būti neregijų vedlys.

Published by E. Šidlauskas
22 Stradbroke Dve.,
St. Albans. 3021
President of the Lithuanian
Catholic Federation

TĖVIŠKĖS AIDAI

18 Henry St., Kensington, Vic. 3031. Tel. 376 7355
LEIDŽIA AUSTRALIJOS LIETUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

Redaktorius Kazys Mioldažys. Korespondencijas, straipsnius, skelbimus, prenumeratas siųsti viršuje nurodytu adresu. Prenumeratos kaina metams \$30. Kituose kraštuose \$35. Atskiras numeris \$1.00. Skelbimai už skilties vieną cm. - \$2.00. Nuolatiniam skelbėjams daroma nuolaida. Už skelbimų turinį neatsakoma. Redakcija straipsnius ir korespondencijas taisy savo nuožiūra.

Sv. Tėvas paliks ligoninę ir vyks į savo vasaros rezidenciją Castelgandolfe. Mėnesį pailsėjęs vėl sugrįš į savo įtemptą ganytojinį darbą. Dar šį rudenį popiežius su apaštaliniais vizitais vyks į Lotynų Ameriką, o kitais metais rugsėjo mėnesį jis laukiamas Lietuvoje.

Po visą naktį trukusių mūsų Sarajeve buvo ramu. Jungtinių Tautų Organizacijos humanitarinę pagalbą miesteliui, esančiam 80 km. už Sarajevo, vežanti sunkvežimių kolona pakliuvo į užminuotą lauką ir buvo priversta grįžti atgal į Sarajevo. Naktinio mūsų metu bombos sproginėjo prezidento rūmų apylinkėse, aerouosto zonoje ir Sarajevo priemiestyje.

Besiruošdama priimti tūkstančius sportininkų, Barcelonos savivaldybė taip pat pasirūpino ir dvasiniai jų poreikiais. Buvo pastatytas vadinamasis Abraomo centras - specialūs maldos namai, kuriuose galės melstis tris didžiasias monoteistines religijas - krikščionybę, judaizmą ir islamą išpažįstantys sportininkai.

Suėjo 25 metai nuo ekumeninio popiežiaus Pauliaus VI ir Konstantinopolio patriarcho Atenagoro I susitikimo Turkijoje 1967 metais liepos mėn. 25 d. Tai buvo pirmasis Rytų ir Vakarų Bažnyčių vadovų susitikimas nuo 1439 metų. Atsakydama į vizitą, po kelių mėnesių, t.y. 1967 metų spalio mėn. 26 d., Konstantinopolio patriarchas Atenagoras I aplankė popiežių Paulių VI Romoje. Tokiu būdu buvo žengtas didelis žingsnis krikščionių vienybės link.

Siemetinėje olimpiadoje dalyvauja 184 pasaulio kraštų atstovai. Pirmą kartą modernių laikų olimpiadų istorijoje dalyvauja Chorvatija, Slovėnija ir Bosnija - Hercegovina; po daugiau negu penkiasdešimties metų olimpiadoje su savo vėliavomis dalyvauja trijų Baltijos valstybių - Estijos, Latvijos ir Lietuvos rinktinės; po ilgos pertraukos sugrįžo taip pat Albanija ir Pietų Afrikos respublika. Barcelonos olimpinės žaidynės yra ypatingos taip pat tuo, kad jos yra pirmos po geležinės uždangos žlugimo ir jose jau nesijaučia didžiųjų pasaulio galybių politinių interesų sankirčio.

Barcelonos olimpiniam miestelyje buvo iškilmingai pakeltos žaidynėse dalyvaujančių valstybių vėliavos. Baltijos valstybių trispalvių pakelime dalyvavo Estijos A.T. pirmininkas Arnold Ruutel. Norėčiau pabrėžti, - Barcelonoje pasakė Ruutelis, - kad Estija yra sena olimpinė valstybė. Paskutinį kartą su savo vėliava dalyvavome Berlyno olimpiadoje 1936 metais.

Persų įlankoje bręsta konfliktas, Sadamas Huseinas pasiruošęs dar kartą ignoruoti Jungtinių Tautų Organizacijos nutarimus. Amerikos prezidentas Bušas nutraukė atostogas, kad galėtų su savo krašto kariniais vadais ir koalicijos partneriais aptarti susidariusią padėtį ir priemones, kaip priversti Iraką paklusti Jungtinių Tautų Orgnaizacijos potvarkiams. Papildomos Jungtinių Valstijų jūrų karinės pajėgos jau prisijungė prie Persų įlankoje esančių karinių laivų. Jei iki rytojaus konfliktas nebus išspręstas, Jungtinės Amerikos Valstijos, Prancūzija ir Didžioji Britanija pasiruošusios pradėti karo veiksmus prieš Iraką.

TAIKOS LABUI...

Rusijos kariuomenė mažėja įvairiais būdais. Štai Rusijos ir Amerikos Valstijų prezidentai susitarė sumažinti strateginę ginkluotę. Komentatoriai pareiškė, kad tai daroma taikos labui Tačiau tuo pat metu, kai Rusijos prezidentas Jelcinas kalbėjo Amerikos kongresmenams apie taikingą Rusijos politiką, Nepriklausoma buvusios SSSR (dabar Rusijos) kariuomenės ginkluotė, bet ir dalyvavo jos kariškiai. Pavyzdžiui, ir Armėnija, ir Azerbaidžanas teigė, kad priešininko pusėje kariauja Rusijos kariškiai. Gruzijoje Rusijos kariškiai apšaudė gruzinų nacionalinės gvardijos dalinius. Armėnija apkaltino Rusiją pažeidus įsipareigojimus ir perdavus Azerbaidžanui daug ginklų, tarp jų 100 tankų, jau kovojančių Kalnų Karabache.

Apskritai buvusios sovietų armijos dalybos - įdomus ir sunkiai suvokiavimas dalykas. Iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad Rusijoje kairė nežino, ką daro dešinė. Pavyzdžiui, Rusija perduoda Gruzijai ginklus, kurios ši naudoja Pietų Osetijoje, o Rusijos Parlamento pirmininkas Chasbulatovas pareiškia, kad jeigu Cchinvalis ir toliau bus apšaudomas, Rusija gali apsvarstyti Pietų Osetijos prašymą priimti ją į Rusijos Federaciją. Čia šiuo metu turime du paaiškinimus. Vienas -

kad ginklai Gruzijai buvo perduoti gerokai anksčiau, kai reikėjo nuversti prezidentą Gamsachurdiją, o dabar tai tik buvo įteisinta. Ir kitas, ne mažiau įtikinamas, - Rusijai Užkaukazėje, beje, ir kituose regionuose naudingas nestabilumas. Matyt, ne veltui Maskvoje įvykusio karininkų susirinkimų koordinacinės tarybos pasitarimo dalyviai kalbėjo apie pilietinio karogrėsmę. Ir karininkai žada palaikyti teisėtą valdžią. Kaip jie tai daro? Jeigu iki šiol Sandraugos valstybių vyriausybės paskelbdavo, kad jų teritorijoje dislokuoti buvusios sovietų kariuomenės daliniai tampa pavaldžiais joms, tai Maskvos televizijos pranešimas apie Padniestrėje dislokuoto dalinio perėjimą niekieno nepažintos respublikos jurisdikcijon - iki šiol dar negirdėtas dalykas. Vienos valstybės kariuomenės dalinys pasiskelbia priklausąs kitai valstybei, nes taip nusprendė karininkai! Tiesa, čia reikia pažymėti, kad Padniestrė, kaip ir Pietų Osetija, nori jungtis prie Rusijos. Tad į klausimą - kur dar taip pasielgs kariškiai? galima atsakyti: ten, kur tai bus naudinga konservatyvioms Rusijos jėgoms. O jeigu Rusijos kariuomenės daliniai nespės šito padaryti, tada bus galima įsakyti jiems „visomis turimomis priemonėmis atremti kariškių ir jų

šeimų užpuldinėjimus“, kaip birželio 21 d. įsakė Rusijos Vyriausybė.

Konfliktai vyksta ne bet kur, o tik strateginiuose regionuose: Kalnų Karabachas - tai išėjimas prie Irano ir Turkijos, Pietų Osetija - vis dar dvejopai besielgianti Gruzija, kurios užsienio politika virto suskilusios Valstybės tarybos kovos lauku, Padniestrė - nepaklusni Ukraina, kuriai, pasak generolo A. Makašovo, būtent iš Padniestrės bus suduotas lemiamas smūgis, kai reikės atkurti Sovietų Sąjungą, ir įvyks tai dar šiemet.

Belioka priminti, kad Rusijos kariškiai tokiu pat strateginiu regionu vadina Baltijos valstybes. Piktą birželio 14-osios referendumo rezultatų vertinimai tik patvirtina tai.

Konservatyviosios nacionalpatriotinės jėgos Rusijoje vienijasi. apie perversmo grėsmę birželio 18 d. perspėjo buvęs Rusijos vicepremjeras Sergejus Šachrajus. Tą pačią dieną spaudos konferencijoje Rusijos nacionalinio susirinkimo (soboro) dūmos nariai kalbėjo apie „visuomeninę vyriausybę“, kuri turės pakeisti dabartinę. O galutinis nacionalpatriotų tikslas - didžioji Rusija, arba SSSR. Šiandien Rusijos kariuomenė „gina Rusijos piliečių teises“ Moldovoje, ji pasirengusi ginti jas visose kitose šalyse. Ir vis - taikos labui. Kur ji tai darys rytoj?

Arminas Norkus
(„L.A.“ Nr. 121(6079))

Rusijos grasinimai

Rusijos AT liepos 17 d. priėmė dokumentus, kuriais, daugelio politikų nuomone, šurkščiai kišamasi į nepriklausomą Baltijos valstybių vidaus reikalus. AT priimtas pareiškimas nuo projekto skiriasi tik pavadinimu: buvo „Dėl neetninių gyventojų teisių pažeidinėjimo Baltijos valstybėse“, tapo „Dėl žmogaus teisių Baltijos valstybėse“. Daugiau pataisymų nėra. Jau pirma pastraipa kalba apie Rusijos AT siekimą didinti įtampą Baltijos valstybėse: „Rusijoje didėja susirūpinimas tautinių santykių paastrėjimu Baltijos valstybėse, kur vietiniams gyventojams nepriklausančių etninių rusų skaičius siekia du su puse milijono“. Įdomus kitas sakiny, iš kurio galima spręsti, kad Rusijoje kinta požiūris į istoriją: „[vykių ir procesų, vykusių Latvijoje, Lietuvoje ir Estijoje per pastaruosius 50 metų, pasekmės politiniu ir tarptautinės teisės atžvilgiu vertinamos nevienareikšmiškai“. Ar tai nereiškia, kad greitai mes sužinosime, jog daug kas Baltijos valstybėse buvo teisėta?

Rusijos AT savo pareiškime mini „pastarųjų mėnesių įvykius Estijos miestuose Narvoje ir Kohtla Jervėje“. Priminsime, kad Narvos miesto taryba nusprendė surengti referendumą, grasindama atsiskirti nuo Estijos. Narva vis dažniau lyginama su Padniestre, joje lankosi Rusijos nacionalpatriotai, tokie kaip V.Žirinovskis, kurie kalba, jog tai rusų miestas. Rusijos AT pareiškimas faktiškai palaiko tokius veiksmus. Atskirai priimtame nutarime „Dėl sutarties „Dėl Rusijos Sovietų Federacinės Socialistinės Respublikos ir Estijos Respublikos tarpvalstybinių santykių pagrindų“ vykdymo“ Rusijos Vyriausybei nurodoma, kad derybose su Estija

pagrindinis uždavinys turi būti „vienos Pusės piliečių teisių ir laisvių užtikrinimas kitos Pusės teritorijoje“. Kariuomenės išvedimas - matyt, antraeilis uždavinys, nes kitu straipsniu Rusijos prezidentui siūloma „suderinti su Estijos Respublikos vadovybe kariuomenės išvedimo terminus, atsižvelgiant į Rusijos interesus saugumo srityje, kariškių socialinių teisių gynimą ir jų aprūpinimą butais“.

Tad pirmoje vietoje jau atvirai atsidadūrė Rusijos saugumas - Rusijos interesai.

Nurodinėdama nepriklausomai valstybei, kokius įstatymus ji turi priiminti, Rusijos AT grasina kreiptis į JT ir prašyti, kad Estijai būtų taikomos ekonominės sankcijos.

Aleksandras Abišala: Svarbiausia - tęsti ūkio reformą

AT pirm. V. Landsbergis susitiko su frakcijų atstovais ir pasiūlė apsvarstyti Aleksandro Abišalos kandidatūrą į Vyriausybės premjero postą. Toks pasiūlymas buvo netikėtas ne tik AT deputatams, bet ir pačiam ministeriui be portfelio.

Susitikime su Sąjūdžio koalicijos deputatais A. Abišala pasakė:

„Man labai sunku buvo apsispręsti. Gal padėtų lengvina tai, kad nesiruošiu eiti į rinkimus. Jei būsiu paskirtas, pagrindinis Vyriausybės tikslas bus išlaikyti reformų eigą ir liniją iki rinkimų. Ką nors iš esmės keisti būtų netikslinga.“

A. Abišala pasirengęs suaktyvinti užsienio politiką. Vidaus gyvenime iki rinkimų Vyriausybė turėtų peržiūrėti mokesčių politiką ir

įteikiant šį nutarimą Estijos pasiuntiniui, jam buvo pasakyta, kad „padėtis gali pasidaryti grėsminga“. Estijos užsienio reikalų ministerijos pareiškime sakoma, kad Rusijos AT nutarimas - tai bandymas prieš eilinį derybų raundą komplikuoti santykius ir primesti jėgos poziciją, destabilizuoti padėtį Baltijos regione. Estijos pilietybės įstatymas - vienas liberaliausių Europoje, o Konstitucija atitinka tarptautinės teisės normas.

Rusijos AT pareiškimas buvo įteiktas ir Latvijos pasiuntiniui, kuris kaltinimus atmetė kaip nepagrįstus.

Beje, Rusijos AT kreipimėsi Lietuva paminėta tik vieną kartą, tačiau kažkodėl jame kalbama apie „Baltijos valstybes“.

(„L.A.“ Nr. 140)

Priartinę pavasarį..

Lygiai prieš dvidešimt metų Romas Kalanta paaukojo savo gyvybę Lietuvai, bandydamas atkreipti Vakarų pasaulio dėmesį į kenčiančius Lietuvos žmones, pavergtus komunizmo.

Deja, kaip ir daugeliu kitų atvejų, Vakarai užmerkė akis ir užsikimšo ausis, kad nematytų ir negirdėtų komunizmo nusikaltimų ir priespaudos.

Dabar, kai Lietuva galiausiai tapo laisva, mes tikime, kad laisvų žmonių pareiga pagerbti Romo Kalantos bei visų tų, kurie žuvo, kad Lietuva vieną dieną taptų laisva, atminimą.

Tai netgi svarbiau, kai kova dėl nepriklausomybės dar nebaigta. Dar daug vaidinančių demokratų ir socialdemokratų Vyriausybės postuose, Parlamente, teisingumo organuose bei informacijos priemonėse. Šie kolaborantai dirbo išvien su sovietų okupacinėmis jėgomis. Jie išdavė tautą, skatinami godumo ir savų interesų, todėl yra dar blogesni už pačius sovietus. sovietinis režimas nebūtų taip ilgai išsilaikęs, jei nebūtų buvę tų žmonių.

Dabar labiau nei bet kada turime prisiminti ir pagerbti drąsius lietuvius, kurie paaukojo gyvenimus dėl laisvės ir nepriklausomybės. Dabar labiau nei bet kada turime garantuoti, kad jų mirtys nebuvo beprasmsė.

Blogis triumfuoja tik tada, kai geri žmonės nedaro nieko...

Prisiminkime Romą Kalantą!

Pagerbkime visus Lietuvos kankinius!

Prisiminkime!

Žūsime, kad gyventume!

„Algirdo“ draugija, Londonas
(„L.A.“ Nr.6051)

Atkurtas Lietuvos karinis jūrų laivynas

Liepos 4-ąją Klaipėdoje buvo pašventintos ir pakeltos karinių jūrų pajėgų vėliavos pirmuose trijuose Lietuvos kariniuose laivuose. Pats didžiausias - gelbėjimo laivas „Vėtra“ (apie 65 m. ilgio, vandens talpa - 400 t, gramzda - 4 m. 20 cm), kiti du sargybiniai kateriai.

Ta proga iškilmingoje rikiuotėje stovėjo Klaipėdos pakrančių apsaugos, savanorių rinktinės uosto apsaugos batalionas ir komendantūros kariai.

Į iškilmes atvyko AT pirmininkas V.Landsbergis su žmona, Krašto apsaugos ministras A. Butkevičius. AT pirmininkui raportavo Krašto apsaugos ministro pavaduotojas, pulkininkas N. Vidrinskas. Sventas Mišias aukėjo Jo ekselencija, Telšių vyksupas A. Vaičius.

Lietuvos kariuomenės kapelionas, monsinjoras, AT deputatas A. Svarinskas pašventino karinius laivus, karinio jūrų laivyno vėliavą, kurią V.Landsbergis įteikė Pakrančių apsaugos rinktinės vadui A. Leišui. Karinių laivų vėliavoms kylant stiebais, Kopyalyje nuaidėjo 21 „Nacijų saliuoto“ šūvis atkurti karinio jūrų laivyno garbei.

Janina Bačiliūnaitė
(L.A.Nr.6089)

L. Pečeliūnienė, („L.A.“ Nr. 140)

Jų atminimas ir šlovė nepamirštami

Nedaug tautos istorijoje yra momentų, kurie amžinai išlieka jos atmintyje, kurie kaip šviesuliai ryškiai spindi jos kelyje, bylodami apie išmintį ir sąžinę, valią ir ryžtą laisvai gyventi. Vienas iš tokių neblėstančių šviesulių - 1941-ųjų metų tautos sukilimas, sutraukęs komunistinės vergovės pančius, pademonstravęs visam pasauliui nenumaldomą lietuvių tautos laisvo ir nepriklausomo gyvenimo troškimą.

Dėl dviejų kaimyninių imperialistinių valstybių sąmokslu Lietuva, netekusi nepriklausomybės, tik per vienerius 1940-1941 m. okupacijos metus buvo skaudžiai sužalota: tūkstančiai žmonių nužudyta, įkalinta ir ištremta, suardyta ekonomika, nutraukta kultūros raida. Jai buvo iškilusi fizinio ir dvasinio sunaikinimo grėsmė.

Vis dėlto ir nežmoniškai sunkios okupacijos sąlygomis tauta rado jėgų susiburti ir, atėjus lemiamam momentui, stoti į atvirą kovą dėl laisvės.

Visoje Lietuvoje tomis neprimirštamomis 1941-ųjų birželio dienomis su okupantais kovėsi dešimtys tūkstančių sukilėlių. Birželio 23-iają Kaune kovos virte virė, o tos dienos vakare Kaune radijas paskelbė pasauliui apie

Lietuvos nepriklausomybės atkūrimą, Laikinosios vyriausybės sudarymą ir jos sudėtį.

Kaunas buvo išlaisvintas sukilėlių. Vokiečių kariuomenės daliniai jame pasirodė tik ketvirtadienį, penktąją karo dieną. Jie neatnešė laisvės, dėl kurios buvo kovota, niekas ir nelaukė, kad jie atneš Lietuvai tikrąją laisvę.

Kalbėdamas per Maskvos radiją, SSSR užsienio reikalų komisaras V. Molotovas iškonevėkė Lietuvos sukilėlius, tuo viešai visam pasauliui patvirtindamas, kad Lietuva sukilo prieš nepakenčiamą komunistinę santvarką.

Vieno iš aktyviausių sukilimo organizatorių A. Damušio žodžiais: „Taip buvo įvykdytas pirmasis Laisvės Kovų veiksmas, kurio siasme daug Lietuvos sūnų ir dukterų krito ir amžinam poilsiui atgulė į gimtąją žemę“.

Per kelias birželio dienas sukilėlių žuvo daugiau nei per visą nepriklausomybės kovą 1918-1920 m. laikotarpį.

Atsisveikindamas su sukilimo aukomis Kaune 1941 birželio 26-ąją, Laikinosios vyriausybės vadovas J. Ambrazevičius kalbėjo:

„Nebe pirmas kartas šioje vietoje prasiveria duobė, kad priimtų kūnus tų, kurių kraujas reikalingas

palaistyti tautos laisvei.

Tačiau niekadoms toji duobė nebuvo tokia didelė kaip šiandien. Tai rodo, kaip Lietuvos žemė yra ištroškusi laisvės. Tai rodo, kokia stipri tėvynės meilė yra išaugusi jos vaikų širdyse, kad ištisi jų būriai, šimtai ir tūkstančiai - savo noru ryžtasi mirti, kad svetimiems nevergautų“.

Sukilimo tiesioginis tikslas buvo pasiektas - vėl atkurtas Lietuvos valstybingumas, jį paskelbta laisva ir nepriklausoma, valdoma savos vyriausybės, prieš ateinant naujai okupacijai ir jos jėgomis. Nors Laikinoji Lietuvos vyriausybė išsilaikė tik šešias savaites, tačiau jos nuveikti darbai buvo itin reikšmingi tolesnėje kovoje dėl Lietuvos valstybingumo ir nepriklausomybės atkūrimo.

Šiandien mes su didžiule pagarba prisimename 1941-ųjų metų birželio sukilimą ir jo dalyvius. Žemai nulenkiamie galvas prieš tuos, kurie didvyriškai žuvo tomis kovų dienomis dėl Tėvynės laisvės, nuoširdžiai reiškiamie pagarba tiems, kurie liko gyvi, kentėjo kalėjimuose, konclageriuose ar likimo buvo nublokšti svetur.

Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas G. Vagnorius
(„L.A.“ Nr. 122)

Vokietija priglaus pabėgėlius

Bona. Vokietija pasirengusi priglausti trečdalį visų Bosnijos ir Hercegovinos pabėgėlių, kurie prie sienų su kitomis valstybėmis laukia nesulaukia, kada juos išleis. Tai pareiškė Saro žemės vidaus reikalų ministras Friedelis Laepple. Pasak jo, pabėgėliai bus paskirstyti po visą Vokietiją, operacijos išlaidas dalinai padengs federacinė valdžia.

Kaip žinoma, visos su Bosnija ir Hercegovina besiribojančios šalys neleidžia įvažiuoti karo pabėgėliams. Ypač griežtą poziciją užėmė Kroatija, Slovenija ir Vengrija. Kroatijoje jau yra apie 600 tūkst. pabėgėlių iš Bosnijos ir Hercegovinos.

Sveicarija pareiškė priimsianti 1 tūkst. pabėgėlių, kurie įstrigo traukiniuose prie Kroatijos ir Slovėnijos sienos. Sveicarijoje jau laikinai apsigyveno 750 Bosnijos vaikų ir 250 jų auklėtojų.

(„L.A.“ Nr. 6100)

Sovietų imperijos „patriotai“ nepasiduoda

Nežiūrint to, jog komunistų partija uždrausta ir Rusijoje nebeegzistuoja, jos pasekėjai aktyviai reiškiasi. Buvę jos nariai dalyvauja įvairiuose spaudos ir televizijos pasikalbėjimuose. Prieš Gorbačiovą pučo dalyviai aiškina, jog jie nekalti, nes tenorėję atstatyti senąją tvarką, o apie ruošiamą pučą buvo pranešę M. Gorbačioviui. Buvę komunistai „patriotai“ vis dar svajoja apie galingą Rusiją ir nori išsaugoti senosios imperijos teritoriją bei apsaugoti jose gyvenančius rusus. Nuo Moldovos atsiskyrusį ir pasiskelbusį nepriklausomu Transdnestrą, kuriame gyvena daug rusų ir ukrainiečių, gina Rusijos kariuomenė. Nelabai kas tiki, jog Baltijos valstybėse esanti Rusijos kariuomenė iš jų pasitrauks, kaip prezidentas B. Jelcinas pažadėjo, kitais metais.

(„E. Lietuvis“ Nr. 30)

Paleista žvejybos laivyno valdyba

A tsižvelgiant į tai, kad Lietuvos valstybinėje žvejybos laivyno įmonėje „Jūra“ netinkamai naudojamas ir saugomas šiai įmonei patikėtas valstybinis kapitalas, trikdama ūkinė ir finansinė veikla, per mažai stengiamasi aprūinti gyventojus žuvų produktais, premjero liepos 16 potvarkiu Nr. 714p iš laivyno įmonės „Jūra“ valdybos pirmininko (direktoriaus) pareigų atšauktas B. Krištanavičius, kartu paleidžiant įmonės valdybą.

Zemės ūkio ministerija įpareigota: pateikti iki rugpjūčio 1 dienos Vyriausybei pasiūlymus dėl įmonės „Jūra“ išskaidymo į atskiras įmones tikslingumo ir žvejybos laivyno bei jo socialinės sferos objektų privatizavimo; užtikrinti, kad būtų tiekiamas pakankamai žuvų produktų vidaus rinkai ir į valstybinį rezervą, vykdomą griežta valiutinių įplaukų gavimo ir jų panaudojimo apskaita ir kontrolė.

Zemės ūkio ministrui R. Survilai pavesta įvertinti Žuvų pramonės departamento veiklą.

LA inf. („L.A.“ Nr. 6100)

Šokio kūryba - Lietuva širdy!

IX Išeivijos lietuvių tautinių šokių šventė Čikagoje

Jau devintą kartą išėivijos lietuviškas jaunimas suskrido iš įvairių kraštų į tautinių šokių šventę 1992 m. liepos 5 d. Čikagos priemiestyje „Rosemont Horizon“ salėje. Devintoji šventė turėjo būti skirtinga, nes mūsų Tėvynė yra laisva, atsikračiusi sovietų okupacijos ir įsijungusi į laisvų Europos tautų eiles. Rengėjai skelbė, kad tai bus džiaugsmo šventė. Pradėdamas aštuntąją tautinių šokių šventę Hamiltone prieš keletą metų, šventės rengėjų komiteto pirmininkas dr. V. Kvedaras palinkėjo, kad sekančioje šventėje dalyvautų grupė iš laisvos Lietuvos. Atrodo, tie jo žodžiai buvo pranašingi, nes šventei rengti komiteto, mecenatų ir Lietuvos respublikos vyriausybės pastangų dėka į devintąją šventę atskrido ir laisvos Lietuvos grupė „Vėtrungė“ iš Klaipėdos.

„Vėtrungė“ yra ansamblis, sudarytas iš Klaipėdos konservatorijos Choreografijos katedros studentų. Tai būsimieji tautinių šokių ratelių vadovai ir mokytojai, kurie yra supažindinami su lietuvių liaudies meno pagrindais, darbo metodika bei choreografija. Mokslas trunka 5 metus. „Vėtrungė“ įsteigė choreografas Juozas Gudavičius 1967 m. Jis ir dabar „Vėtrungei“ vadovauja.

Pramogos

2000 šokėjų suskrido į Čikagą ketvirtadienį (liepos 2 d.), nes penktadienis ir šeštadienis buvo skirti repeticijoms. Kad šokėjai nenuobodžiautų ir būtų užimti, šventei rengti komitetas, vadovaujamas dr. Petro Kisieliaus, parūpino įvairių pramogų: penktadienį - gegužinę ir vakare laužą Lemonte, Pasaulio lietuvių

centre; šeštadienį - mokytojų pagerbimą ir susipažinimo šokius jaunimui Jaunimo centro salėse Čikagoje.

Pamaldos

Sekmadienio rytą iškilmin gas šv. Mišias atnašavo vysk. Paulius Baltakis, OFM, Svč. Mergelės Marijos Gimimo šventovėje. Lietuvių evangelikų pamaldos vyko liuteronų „Tėviškės“ šventovėje. Kadangi šokėjai buvo apgyvendinti aplink orauostį esančiuose viešbučiuose, toli nuo Čikagos, jiems šv. Mišias atnašavo kun. A. Saulaitis „Holiday Inn“ didelėje salėje.

Garbės svečių priėmimas

„Rosemont Horizon“ salėje kviestiniams svečiams buvo suruoštas priėmimas. Svečių tarpe matėsi Lietuvių bendruomenės atstovai, dvasiškiai, svečiai iš Lietuvos ir lietuviams palankūs JAV valdžios pareigūnai. Visi buvo pavaišinti vynu ir skoningai paruoštais užkandėliais. Po trumpo priėmimo garbės svečiai buvo nuvesti į jiems skirtas sėdėjimui vietas, nes tuojuo turėjo prasidėti IX tautinių šokių šventė.

Paradas

„Rosemont Horizon“ salė - arena yra žemesnė ir mažesnė grindų plotu už bet kada t.š. šventei rengti turėtas patalpas. 2000 šokėjų sunku buvo sutilpti arenos pakraščiuose, nors ir labai jie spaudėsi.

Garbės svečiams pasiekus jiems skirtas vietas, prasidėjo šokėjų paradas - įžygiavimas arenon. Paskui vėliavas nešdami savo grupės plakatus, vieni po kitų žygiavo grupės šokių ansambliai ir mažesni šokių sambūriai. Visi stengėsi kuo gražiau ir puošniau

pristatyti savo vieneta. Grupės gražia lietuvių kalba pristatė Antanina Žmuidzinaitė ir Edvardas Tuskenis - šios šventės pranešėjai. Suėjus šokėjams į salę, buvo sugiedoti JAV, Kanados ir Lietuvos himnai.

Juosta iš Lietuvos

Paskutinė į aukštę įžygiavo „Vėtrungė“, nešdama juostą. Pasitikti jų išėjo vyr. meno vadovė Dalia Dzikienė. Jai buvo perduota ši juosta. Tačiau nei žiūrovui, nei šokėjams nebuvo aišku, ką ta juosta reiškė ir kodėl ji buvo perduota. Tik vėliau teko sužinoti tos juostos paskirtį ir kilmę.

Kai Lietuvoje 1990 m. Vilniuje, nežiūrint sovietų blokados, įvyko tryliktoji tautinių šokių šventė, tik Klivlando „Grandinėlei“ pavyko gauti vizas ir dalyvauti šventėje, nors ir daugiau grupių buvo pasiruošusių vykti į Vilnių. Šventės metu rengėjai „Grandinėlei“ perdavė šią juostą, prašydami perduoti ją sekančios šventės rengėjams išėivijoje, kad ta juosta jungtų mus visus, nežiūrint kur mes bebūtume. Prašė šią juostą įteikti šiais žodžiais:

Už jūrų marių būdami ir šokių šventes rengdami,

Jūs buvot tarsi Lietuvoje ...

O šventėje šioj mes būsime su jumis,
Su juosta šia, kurion įaudėme dalelę Lietuvos ...

„T.2“ Nr.30(2213)

Kareivių motinų komiteto kreipimasis. Rusijos kareivių motinų komitetas kreipėsi į Rusijos gyvybos ministeriją, prašydamas nedelsiant išvesti Rusijos kariuomenę iš buvusių SSSU respublikų, ir į visus Rusijos gyventojus - priglausti karininkų šeimas.

JŪRA SIŪLO MILIJONĄ! MUMS NEREIKIA!

Dirbdamas prekybos laivyne, lankiausi visuose pasaulio žemynuose, dešimtyse šalių, teko dirbti ir su užsieniečiais, analizuoti biznio reikalus. Dabar, stebėdamas Lietuvos ūkio reformą, visų pakopų valdžios veiklą, stebiuosi, kodėl daromi tokie neveiksmingi žingsniai?

1991 metų vasarą Lietuvos jūrininkų sąjungą, matydama, kaip ardomas Lietuvos jūrininkystės ūkis, ėmėsi jį gelbėti. Mus palaikė Sąjūdis, kiti visuomeniniai judėjimai ir partijos, neabejingi Lietuvos jūrininkystei. Kreipėmės į Susisiekimo, Žemės ūkio ministerijas, vicepremjeras, patį premjerą. Rezultato jokio! Kaip aukštiesiems pareigūnams atverti akis, atkimšti ausis, kad pagaliau išgirstų jūrininkų pagalbos šauksmą? Gyvename prie jūros. Esame jūros valstybė, o tai - lobis, iš kurio reikia mokėti semti turtus. Lietuvai jūra yra vienas iš valiutos šaltinių. Reikia plėsti, tobulinti uostus, kiek galima daugiau didinti prekybos laivyną. Kam reikalingas vienas stambiausių pasaulyje laivynų Norvegijai? Teikdama paslaugas pasaulinei rinkai, Norvegija gauna didžiulį pajamų. Kam reikalingas Olandijai toks didelis uostas kaip Roterdamas ar Belgijai - Antverpenas? Teikdami paslaugas beveik visai Europai, jie gauna milžiniškų lėšų savo valstybėms!

Atrodo, viskas taip parasta: siūlai žmogui milijoną pelno, o jis renka grašius ir...atsisakopelno. O gal Lietuva tokia turtinga, kad jai jau nieko nebereikia? Mano nuomone, kalta žmonių mąstysena, vadinamasis homo sovieticus mentalitetas. Trukdo komunizmo lygybės idėjos.

Lietuvos jūrininkų sąjungos veikla išgąsdino susisiekimo ministrą J. Biržiškį. Jis, kaip prityręs valdininkas, surengė rinkimų į Lietuvos jūrų laivininkystės prezidento postą spektaklį. Lietuvos jūrų laivininkystę ir visą jūrininkystę valdantiems funkcionieriams labai padeda ilgamečio bendro darbo su Maskva patirtis ir likę ryšiai. Kai kurie vadovai mėgina aiškinti laivyno ekonomikos neefektyvumą taip: ne tie laivai, ne tie kroviniai, ne tie žmonės...

Latvijos, Estijos, Lietuvos ir Sankt Peterburgo laivininkystės išsiriti iš vieno kiaušinio - buvusios SSSR jūrų laivyno ministerijos, o nuveikti darbai per pastaruosius metus rodo, kad yra kas. Štai pavyzdys. Kai naujai paskirtą Latvijos laivininkystės viršininką Petersą Avuotinšą paklausė, kodėl, palyginti su kranto darbuotojais, Latvijos jūrininkai uždirba kur kas daugiau, jis atsakė, kad, palyginti su Rygos darbininkais, jūreiviai daugiau uždirba, tačiau bendraujant su tarptautinėmis organizacijomis reikia aiškintis, kodėl jūrininkai mažai uždirba. Palyginti su Latvija, Lietuvos jūrininkų uždarbis yra mažesnis apie keturis kartus! Taigi ar po dešimties metų Latvija ir Estija nesijuoks iš mūsų, kad praradome pelningą laivyną - šalies turtą ir ateitį? Norėčiau paklausti dabartinių Lietuvos laivyno vadovų, ar jie daugiau Lietuvai nieko gero negali padaryti?

Mėginama priekiaštai Lietuvos kapitonus. Tačiau ar kas pasiteiravo, koks kapitono statusas

visame pasaulyje? Daugelyje kompanijų kapitonas kartu yra ir laivo savininkas ar akcininkas, o jeigu kapitonas yra tik kapitonas, tai jis - patikimiausias laivo savininko atstovas biznio srityje. Kapitono uždarbį žino tik finansų inspekcija. O pas mus kapitonas lyginamas su eiliniu jūreiviu, kurio parengimui užtenka poros mėnesių. Tuo tarpu, norėdamas būti geru kapitonu, privalai 15-16 metų įtemptai ir kruopščiai dirbti. Ir tai dar neaišku, kokią turėsi kvalifikaciją. Jeigu kapitonas atsistatydina, kompanija praranda maždaug milijoną. Pas mus niekas neskaičiuoja šių nuostolių, niekas nieko negerbia.

Sovietiniais laikais užsienyje visi rodė į mus pirštu. Ir dabar tas pats. Susisiekimo ministerija nepasirūpino, kad Lietuvos jūreiviai pirmieji gautų lietuviškus pasus ir tarptautinio standarto jūrininkų darbo knygeles (jūreiviškus pasus).

Neaišku, kada juos iš viso gausime. Skaudu, kai užsienyje į laivą atvykę imigracinių tarnybų vadovai su šypsena bado į SSSR pasus ir klausia, kaip suprasti: plaukiojat su Lietuvos Respublikos vėliava, o pasai - SSSR, kurios jau nebėra žemėlapyje. Šypsosi sarkastiškai, o aš, kapitonas, nieko negaliu padaryti. Kai kuriems kapitonom, kurie per pučą laivuose buvo įvedę ypatingą padėtį, ir patinka tokia situacija. O aš noriu būti tikras Lietuvos kapitonas su lietuvišku pasu, lietuviška jūrininko knygele.

Kol prie laivyno vairo stovės abejingi ir vangūs žmonės, Lietuva niekada nebus jūrinė valstybė. Tik ir toliau skaičiuosime nuostolius valstybės biudžetui ir kiekvienam iš mūsų.

Algimantas Požela,
Lietuvos jūrų laivininkystės kapitonas

(„L.Aidas“ Nr. 123)

Aviatoriams padės prancūzai

Po 1990 m. pavasario Vilniaus aerouoste nusileidžia dvigubai daugiau lėktuvų. Respublikos oro erdvė naudojasi apie 100 valstybių, iš kurių per 30 reguliariai. 1991 m. Vakarų-Rytų ir Šiaurės-Pietų kryptimis praskrido beveik po 50 tūkst. užsienio aviakompanijų lėktuvų. Lietuvos geografinė padėtis labai patogi - pats Europos centras. Tas sumaniai panaudodami oro erdvę tarptautiniam susisiekimui, galime tapti ir tarptautinių aerolinių susikirtimo vienu iš centrų. Deja, Vilniaus aerouoste pati seniausia sovietinė technika ir aparatūra, kuri nors ir kapitališkai sulopyta neatitiks tarptautinių reikalavimų. Dabartinės valstybinės skrydžių valdymo tarnybos lokacinės ir aeronavigacinės įrangos eksploatavimo resursai baigiasi 1993m. pabaigoje. Norėdami užtikrinti Lietuvos oro erdvių skraidymų saugumą pagal tarptautinės „Eurocontrol“ sistemos reikalavimus, palaikyti dabartinius ir plėsti potencialius užsienio aviakompanijų tranzitinius lėktuvų srautus Respublikos oro transporto koridoriais, turime kuo greičiau modernizuoti skrydžių valdymą.

Į lietuvių pagalbos šauksmą pirmoji atsiliepė Prancūzijos elektronikos firma „Thompson“. Aną savaitę Prancūzijos ambasadoje firmos atstovas Alainas Desvignes'as (Alenas Devinas) ir Lietuvos valstybinės skrydžių

valdymo tarnybos generalinis direktorius Vladimiras Valujevas pasirašė dėl prancūzų projekto - rekonstruoti mūsų civilinę aviaciją pirmojo etapo įgyvendinimo. Projekto vertė - 15 mln. JAV dolerių. Kontraktą savo parašais taip pat patvirtino „Thompson“ direktoriaus pavaduotojas Michelis Neattas (Mišelis Netas) ir Lietuvos susisiekimo ministras Jonas Biržiškis.

Apie sutartį pasakojo Vladimiras Valujevas ir susisiekimo ministro pavaduotojas Algirdas Šakalys pabrėžė, kad kontrakte numatyta, jog iš „Thompson“ gauti įrenginiai oro erdvei stebėti atsipirks per 7 metus, o jeigu skrydžių srautas padidės - net per 5. Po tiek pat eksploatavimo laiko pelno turėtų atnešti ir prancūzų dovanota kompiuterinė programa, kuri aviacijos informacijos sistema sujungs su kitų šalių duomenų bankais.

Nemažą pinigų sumą „Thompson“ žada skirti mūsų specialistų stažuotėms ir mokymui. 10 metų jie tiek atsargines detales.

Prancūzų firmos projektą, kurio vertė - apie 28 mln. JAV dolerių, finansuoti, suteikti lengvatinius kreditus sutiko ir jų šalies Vyriausybė. Dokumentaciją tyrė ir vertino ekspertai iš Šveicarijos bei EEB Jurgas M. Sprengeris ir Jeanas Dropinsky.

Sniegė Balčiūnaitė

Paliaubos prieš G-7 susitikimą

Po Boriso Jelcino ir Leonido Kravčiuko susitikimo Dagomyse Rusijos prezidentas pareiškė, kad abi valstybės ne tik neatitolo, bet ir suartėjo. Rusijos ir Ukrainos prezidentų spaudos tarnybos išplatino pranešimą, kuriame sakoma, kad tai buvo dviejų draugiškų valstybių, suvokiančių atsakomybę savo tautoms ir pasaulio visuomenei, susitikimas. Rusija ir Ukraina susitarė, kad jos prededa rengti politinę sutartį. Buvo pasirašytas susitarimas dėl to tolimesnio tarp valstybių santykių plėtojimo. Pareikšta, kad Rusija ir Ukraina pasirengusios veikti drauge, jeigu reikės slopinti tautinius konfliktus rajonuose,

liečiančiuose abiejų valstybių interesus. Šalys susitarė ginti rusų, ukrainiečių ir kitų tautybių piliečių interesus. Pažymėta, kad pretenzijų dėl tautinių santykių Ukraina ir Rusija viena kitai neturi. Susitarta, kad siena bus atvira, tik palaiptinui bus įvedama muitinės kontrolė. Šalys rengs atitinkamą karinę sutartį. Pasirašyta draugiškų santykių plėtojimo sutartis.

Apžvalgininkų nuomone, Dagomyse Rusija ir Ukraina stengėsi parodyti, kad problemų tarp abiejų šalių nėra, pirmiausia turėdamos galvoje artėjanti didžiojo septyneto susitikimą.

„L.A.“ Nr. 123 (6081)

Sydney Apylinkės valdybos pranešimai

ALB Sydney Apylinkės valdybos nutarimu iš 1992.VII.22 yra atšauktas oficialus Lietuvių Bendruomenės atstovas prie NSW Pavergtų Tautų komiteto, Antanas Kramilius. Paliekama teisė privatiems asmenims šiame komitete dalyvauti. Manome, kad pagrindinis tikslas yra atsiektas, kas liečia Lietuvą. Tautos, kurios dar tebėra pavergtos nerodo intereso šiame komitete.

Rugpjūčio 12 d. Ukrainiečiai Sydnėje švenčia savo Nepriklausomybės šventę. Lietuvius šioje šventėje atstovaus Apylinkės valdybos pirm. inž. Vytautas Juška.

Liepos 10 d. Lenkų Konsulate buvo suruoštas priėmimas. Tarp diplomatų ir kitų dignitarų buvo pakviestas ir Lietuvių Bendruomenės pirm. Vyt. Juška. Lietuvius bendruomenė ir jos pirm. V. Juška susilaukė išskirtino šilto dėmesio iš Lenkų Generalinio Konsulo dr. Gregorz Pienkowski.

Šiuo informuojame Sydnėjaus bendruomenę, kad Metinis informacinis narių susirinkimas įvyks 2 val. 20 d. rugsėjo, Lietuvių klube. Siame susirinkime bus renkami Sydnėjaus Lietuvių bendruomenės atstovai į ALB Krašto tarybą. Sutinkantys kandidatuoti į atstovus malonėkite pranešti Vytautui Juškai, tel. darbe 681 8210, arba namuose 680 3127.

AUKOS

Karaliaus Mindaugo šventės minėjime Lietuvių Bendruomenės reikalams surinkta, per aukų lapus \$293.00.

Aukojo - po \$20 neįskaitoma pavardė.

Po \$10 aukojų - J. Zinkus, O. Leverienė, A. Jokantas, A. Giniūnas, J. Grybas, E. Bliokienė, S. Kalakauskienė, V. Patašius, prel. P. Butkus, J. Zablockis, O. Grosienė, B.V. Barkai ir trys neįskaitomos pavardės.

Po \$5 aukojų - P. Sakalauskas, P. Antanaitis, M. Labutienė, S. Klemenis, P. Armonas, V. Bukevičius, V. Šliogeris, M. Zakaras, A. Šlefertas, J. Norvilaitis, P. Donelienė, M.J. Paltanavičiai, S. Norvilaitis, S. Skorulis, A. Dudaitis, ir keletas neįskaitomų pavardžių.

Visiems aukojusiems nuoširdus acių.

ALB Sydney Apylinės v-ba

PARAMA LIETUVAI

Vilnos vąjų parėmė pinigais: Aukojo \$100 - J. Zinkus, \$30 - O. Grosienė, \$20 - V. Stanevičienė, \$10 - S. Dapkus.

„VAIKO TEVIŠKES NAMAMS“, LIETUVOJE

Aukojo \$200 - Milda Vaškevičienė, \$30 A. Brunkienė.

Acių už jūsų duosnumą.

KATALIKŲ BAŽNYČIOS SPAUSTUVEI KAIŠEDORYSE: Aukojo \$500 Eugenija ir Vincas Stagiai (Vincas Stagis yra poeto Alfonso Stabingio brolis)

A. Kramilius
Parama Lietuvai komiteto
Įgaliotinis, NSW

ADELAIDE

Remiame savo
Biuletinį

Liet. Kat. Moterų Dr-jos Valdyba ir šv. Kazimiero Liet. Parapijos Taryba rugpjūčio 2 d. suruošė popietę „Sventadienio Balsą“ paremti.

Senoji spausdinimo mašina sugedo, dabar nauja išnuomota.

Parapijos klebonas kun. J.Petraitis išleidžia „Sv. Balsą“ kas dvi savaites. Jame ryškus Liet. Šv. Kazimiero Parapijos gyvenimas, sutelpa Liet. Bendruomenės ir įvairių organizacijų skelbimai, kas tik duoda.

Mums parapijiečiams „Sventad. Balsas“ mielas laukiamas svečias. Pagal jį susidarome savaitinių dienotvarkę, deriname namų darbus. Kaip tuščia būtų jo negavus. Tad džiaugiamės visada „Sventad. Balsui“ atėjus į mūsų namus.

Vaziavome tą rytą į Parapiją su savo kepiniais ir loterijai fantais apskrovę. Liet. Kat. Moterų Dr-jos Valdyba jau nuo ankstyvo ryto ruošė cepelinus ir kitus skanius pietų gaminius, tvarkė mugę. Parapijos Taryba organizavo loteriją. Salėje jaukiai užė maloni šilumėlė.

Po šv. Mišių į salę sugūžėjo daug parapijiečių, klegesys ir labai skanūs Dr-jos V-bos pagaminti pietūs. Pyragai laukia mugėje ir karšta kavutė. Nors Pirmininkė Lietuvoje, tenai šelpia, dovanoja Dr-jos V-bos sukauptas dovanas, bet ir čia V-ba vikriai dirba vadovaujant pavaduotojai S.Ciplienei.

O fantų, fantų. Loteriją linksmai pravedė V.Opulskis.

Puiku - išpirkta visi pietūs, visi mugės skanumynai ir dar iš varžytinių parduotas gražus išpuoštas tortas.

Buvo maloni mūsų mielam „Sventadienio Balsui“ suruošta popietė ir gera parama.

Ačiū paruošusiems, ačiū rėmusiems parapijiečiams. S.P.

Sugrąžinti pastatai
K a u n o
arkivyskupijai

Remiantis Katalikų Bažnyčios padėties Lietuvoje restitucijos aktu ir vykdant įstatymą „Dėl maldos namų bei kitų pastatų grąžinimo religinėms bendruomenėms“, birželio 17 premjero potvarkiu Nr. 607p sugrąžinta : Kauno arkivyskupijai - Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos pastatas Palangoje, J. Basanavičiaus g. 43, ir šv. Kazimiero draugijos pastatas Kaune, Rotušės a. 23.

Paieškojimas

Ieškau savo brolio Janulio Igno gyvenusio St. Kilda, Victoria.

Zinanti jo likimą prašomi rašyti jo seseriai adresu:
Silingienė Irena, Maironiškių 18-1,
Kaunas 3308, Lithuania

A. † A. VOSILIUS JERŠOVAS

Vosilius Jeršovas savo namuose, darbo kambaryje, prie savo medžio meniškų dirbinių.

Rugpjūčio mėnesio antros dienos rytą Melbourne lietuviams aplėkė labai liūdna žinia - mirė mums visiems gerai žinomas Lietuvos veteranas, sportininkas, didelis medžio darbų drožinėtojas Vosilius Jeršovas, kuris jau kelis metus sirguliavo, turėjo kelias operacijas ir vis dar tikėjosi, kad sustiprėjęs širdžiai, dar galės džiaugtis šiuo žemiškuoju gyvenimu, nes įsikūrus gražiam name Melbourne priemiestyje ir išauginus, tautiškoje dvasioje, dvi mielas dukreles, mielos žmonelės Sofijos globoje, dar ilgai tikėjosi džiaugtis šeimos idilija.

Sulaukius 73-jų metų amžiaus, Aukščiausiojo buvo pašauktas Amžinam Gyvenimui ir už kelių dienų, Tobin Brothers koplyčioje Springvale, skaitlingam draugų, pažįstamų ir artimųjų akyvaizdoje, kun. dr. Prano Dauknio gražiai atlaikytose, trumpose pamaldose, Jam buvo atiduota paskutinė žemiškoji pagarba. Leonas Baltrunas, Vosiliaus jaunystės sporto bičiulis, atsiveikindamas nupasakojo Jo garbingus sportinius atsiekimus Lietuvoje ir paminėjo, kad šiandien Vosiliaus meniškai pagaminti medžio drožiniai, kaip kryžiai, koplytėlės, tautiniai ženklai puošia daugelių lietuvių namų sienas ir net Melbourne australų vyskupo ir Romoje Popiežiaus Jono Pauliaus II-jo kolekcijose randasi Jo lietuviški medžio drožiniai.

Po šių apeigų, Springvale kapinės, labai gražioje vietoje, gausiai susirinkusių tautiečių ir Vosiliaus šeimos ir giminių ratelyje, kun. dr. Dauknys prašė Aukščiausiojo priimti Jį savo globoje, nes to jis yra užsitarnavęs. Sugiedojus maldelę ir mūsų Tautos himną, visi buvo pakviesti į anoje pusėje vieškelio esančią svetainę, kur prie lengvų užkandžių, kavutės ir pyragų dar ilgai buvo kalbama apie iškeliausįjį, nes nedaug kas žinojo, kad Vosilius gimęs Ukmergėje, baigė Aušros Berniukų Gimnaziją Kaune, gilinosi buhalterijoje ir gavęs buhalterio darbą Kauno „Maisto“ fabrike, įstojo į „Maisto“ sporto klubą, kur gana ilgai gynė jų garsios futbolo komandos gynėjo poziciją, ir būdamas iškilus futbolininkas buvo pakviestas į Lietuvos futbolo rinktinę ir ilgus metus, gindamas Lietuvos garbę, dalyvavo įvairiose tarptautinėse ir Pabaltijos futbolo varžybose. Ne sezono metu, Vosilius aktyviai dalyvavo už JSO sporto klubą krepšinio ir tinklinio varžybose ir eilę metų padėjo Klubui išsikvoti Lietuvos meisterio vardą.

Prieš antrąją Sovietų okupaciją, Vosilius išsikelia į Vakarų ir apsigyvena Augsburgio D.P. pereinamojo stovykloje. Čia susipažįsta su „Čiurlionio“ Ansamblio dainininke, kuri atvažiuodavo su Ansambliu

koncertams. Likimo buvo lemta, kad tarp jų atsirado artimas ryšys, kurio dėka Vosilius persikelia į Prancūzų zoną, kur „Karališkoje Aukštumoje“ buvo apsigyvenęs „Čiurlionio“ Ansamblis. Nereikėjo ilgai laukti. Ansamblis, su visomis tautiškomis tradicijomis, išklė iškilmingas vestuves, kurias dar šiandien daug kas prisimena. Prasidėjo didžioji emigracija ir abudu sutaria, kartu su gana skaitlingu čiurlioniečių būriu, persikelti į Australiją, kur, iki šiai dienai, Jeršovai sugebėjo, ne tik kad gražiai įsikurti, bet, įsigijus puošnius namus, sugebėjo įsigyti daug gerų draugų ir prietelių.

Su apgailestavimu turime atsisveikinti su Vosiliu Jeršovu, nors Jo palikti darbai ir gražiai išaugintos dukrelės ir Jo maloni ir miela žmonelė Sofija, dažnai mums primins, kad nieko nėra amžino ir visada turime būti pasiruošę panašioms netikėtumams.

Ilsėkis ramybėje Mielas Vosiliau.

Leonas Baltrunas

Liūdesio valandoje, mirus

A. † A. Vosiliui Jeršovui

buvusiai ilgametei „Čiurlionio“ ansamblio narei Sofijai Jeršovienei ir jos dukrelėms su šeimomis reiškiamo gilia užuojauta.

Melbourno Čiurlioniečiai

IS MŪSŲ PARAPIJŲ

Melbournas

Sofija Paškevičienė, laidojant Geelongo rugpjūčio 5 d., už jos vėlę šv. Mišioms aukojo: F. Andriukonis, F.A. Bandzai, P.V. Čerakavičiai, M. Gružauskienė, A. Jančiauskienė, R. Skeirienė, E.V. Stuikevičiai, S. Sutas, B. Šimkienė, A.A. Zvirbliai. Po šv. Mišių atsisveikinimo žodį tarė Bendruomenės pirm. Otto Schrederis ir Petronėlė Čerakavičienė. Skaitymus atliko Vladas Stuikevičius - Katalikų Federacijos Įgaliotinis.

Vosylių Jeršovą laidojant rugpjūčio 6 d. už jos vėlę šv. Mišioms aukojo: J.T. Jurgelaičiai, B.J. Oželiai, A.V. Ročiai, E.M. Sidlauskai. Tobin koplyčioje atsisveikinimo žodį prie karsto tarė Leonas Baltrūnas. Dalyvavo gera šimtinė žmonių. Palydėtas į Springvale kapines.

Marija Monika Kubiliūnaitė, 80 metų amžiaus, mirė rugpjūčio 4 d.

Alvin Senelių namuose East Malvern. Rožančius kalbėtas Tobin koplyčioje Malvern. Laidotuvių šv. Mišios mūsų šv. Jono bažnyčioje rugpjūčio 7 d. Šv. Mišių skaitymus atliko Juozas Keblys ir palydėta į Fawknor kapinių krematoriumą. Daug metų velionę globojo Petronėlė Alešūnienė, padėdavo ir jos draugė Bronė Aukštuolienė. Šv. Mišioms už velionę aukojo P. Alešūnienė, Br. Aukštuolienė, Antanina Kalvaitienė, J.L. Kebliai, Petras Mažylis, Petronėlė Šiuškienė

Geelonge lietuviškos pamaldos rugpjūčio 23 d. sekmadienį 9.30 val. šv. Jono bažnyčioje.

Latrobe Valley, Sale ir apylinkių lietuviams Tautos šventės minėjimo pamaldos Servacijaus ir Alvinos Sabrinskų viloje Moe, Tombo Street, ant kalno rugsėjo 5 d. šeštadienį, 12 val. Kviečiami visi apylinkių lietuviai.

A. † A. SOFIJA PAŠKEVIČIENĖ

Po ilgos ligos savo šviesia asmenybe pernešusi sunkumus, Geelonge rugpjūčio 1 d. mirė Sofija Paškevičienė, 73 metų amžiaus. Giliame liūdesyje liko os vyras Viktoras Paškevičius, vaikai - Nijolė, Gediminas, Marytė su savo šeimomis. Ji buvo gimusi netoli Kauno - Karmėlavoje, kuri randasi ant kairiojo Neris kranto, gausioje šeimoje. Ten ji baigė Mergaičių žemės ūkio ir namų ruošos mokyklą, kuriai vadovavo seserys Kotrynietės. Gyvendama Kaune ištekėjo už Viktoro Paškevičiaus, ten susilaukė pirmos dukrelės Nijolės. Bolševikams artėjant antrą kartą į Lietuvą, pasitraukė į Vokietiją. Pokario metais Viktoras jau 1948 m. atvyko į Australiją, pateko į Bonegilos stovyklą. Po metų atvyko visa šeima iš Vokietijos, apsigyveno pajūrio miestelyje Kenett River, o Viktoras atlikęs darbo prievolę, su šeima įsikūrė Geelonge ir Belmonte pasistatė namą. Jų šeimoje augo tyrs vaikai, jie lankė savaitgalio mokyklą, buvo skautai, šoko tautinius šokius, o motina Sofija buvo veikli ir darbšti Bendruomenės veikloje, priklausė Geelongo Lietuvių Moterų draugijai. Ji dirbo įvairiuose parengimuose, o reikalui esant būdavo pirmoji

pagelbininkė. Paškevičiai buvo veiklūs mūsų Bendruomenėje, lankydavo visus renginius, minėjimus, rėmė Geelonge esančias lietuvių organizacijas. Viktoras Paškevičius daug prisidėjo prie Geelongo Lietuvių Bendruomenės namų, ilgą laiką buvo Bendruomenės valdyboje ir kol sveikata leido - buvo darbų vedėjas.

Geelongo Lietuvių Bendruomenės vardu reiškiu visai šeimai ir giminėms Lietuvoje gilią užuojautą, į Amžinybę iškeliavus brangiai Motinai ir mums visiems netekus darbščios lietuvių patriotės.

Otto Schrederis

PADĖKA

Palydint mūsų mielą Mamytę-žmoną. A. † A. Birutę Tamošiūniene į amžinąjį poilsį, nuoširdžiai dėkojame visiems dalyvavusiems Rožančiuje, šv. Mišiose, bei šermenyse. Dėkojame kun. J. Petrauskui už atliktas laidotuvių apeigas, V. Vaitiekūnienei, K. Mieldažiui ir L. Baltrūnui už tartus jautrius atsisveikinimo žodžius. Bažnyčioje Parapijos chorui ir „Dainos Sambūriui“ už jaudinančias giesmes. Katalikų Moterų draugijos narėms ir visoms ponioms prisidėjusioms prie šermenų paruošimo. Melb. Liet. klubo valdybai už patalpas ir V. Bosikiui. Taip pat visiems mūsų draugams ir pažįstamiems išreiškusiems mums užuojautą žodžiu, raštu ir per spaudą, mūsų šeimas liūdesio valandoje. Ypatinga padėka L. Baltrūnui už tokį gražų straipsnį spaudoje.

Liekame dėkingi.

Jūsų,

Jonas Tamošiūnas, dukros Angėlė ir Rita su šeimomis.

Augustę Ramanauskienę

sesutei Kanadoje mirus, nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdimė. Soc. Globos Moterų Draugija Melbourne

Melbourno „Džiugo“ Tunto Skautų Tėvų komitetas
kviečia visus atsilankyti į

Pavasario Balių

kuris įvyks šeštadienį rugsėjo 5-tą dieną 7.30 val. vakaro Lietuvių Namuose.

Gros orkestras „Dabar“. Karšta vakarienė. Loterija ir Programa. Bilietai \$20 - moksleiviams \$10.

Stalus užsisakyti pas D. Lynikienę tel. 848-5663

Mūsų mieląjį Brolių Vyr. Skautininką, Filisterį

Vytautą Vitalį Vaitkų

nuoširdžiai broliškai - seseriškai sveikiname, sulaukus 70 metų amžiaus sukakties - Dievo, Tėvynės ir Artimo skautiškoje tarnyboje. Ilgiausių metų Broliui Valio!

LSS Australijos Rajono Vadija
ir Melbourno Džiugo Tunto Vadija

SYDNEY

Valstybinės šventės minėjimas

Nauja Lietuvos valstybinė šventė, liepos 6-toji, susijusi su Karaliaus Mindaugo karūnacija, Sydnėje iškilingai paminėta liepos 5 d.

Minėjimas pradėtas pamaldomis St. Joachim's bažnyčioje. Apylinkės valdybos užpirtas mišias už Karalių Mindaugą atlikė prel. P. Butkus, MBE. Savo turiningame pamokse kun. P. Martūzas mus nukėlė į pirmuosius krikščionybės žingsnius Lietuvoje. Pamaldų metu giedojo „Dainos“ choras, vad. Justinui Anku. Skaitymus ir šiai dienai tikinčiųjų maldas skaitė pats Bendruomenės pirm. inž. Vytautas Juška.

Po pamaldų Mindaugo Karūnacijos minėjimas vyko Lietuvių klubo auditorijoje. Prieš minėjimą, pagal nusistovėjusią tradiciją, aukos buvo renkamos Sydney Apylinkės valdybai.

Prasidėjus minėjimui visą programą puikiai kordinavo mums gerai pažįstama jaunuolė Daina Šlitterytė. Tik po minėjimo sužinojame, kad Dainelė tą dieną šventė savo 16-tąjį gimtadienį. Sveikiname nors ir pavėluotai Dainelę, kuri savo brangią dieną paukojo Lietuvos labui.

Trumpu žodžiu minėjimą atidarė ALB Sydney Apylinkės valdybos pirm. inž. V. Juška ir pakvietė publiką minėjimą pradėti su Tautos himnu. Per prel. P. Butkus invokaciją buvo prisimintas nužudytas Karalius Mindaugas ir kiti Lietuvos žmonės žuvę už krikščionybę istorijos bėgyje.

Po invokacijos pirmą kartą išgirdome Sydnėjaus „Seštuką“ vad. Justinui Anku, kuris padainavo Alfonso Stabingio „Sušaudytas Kryžius“, melodija Izabelės Daniškevičienės, harmonizuota pačio vadovo Justino Ankaus. Kruopščiai paruoštą, paskaitą skaitė inž. V. Juška, ją galimai išvysime mūsų spaudoje. Po paskaitos sekė plati meninė programa. Pradėta nuo pačių mažiausių su Savaitalio Mokyklos mokinukais ir jų gabia mokytoja Jadvyga Masiokienė. Maži pipiriukai su vėliavėmis rankutėse deklamavo apie vėliavos spalvas. Su deklamacijomis pasirodė gražiai, lietuviškai kalbantys Aistis Bieris, Jolita Burneikytė ir Elenutė Šliogerytė. Sydnėjaus Moterų „Sutartinė“ vad. Edos Siutz visada laukiama,

padainavo „Raibi gaideliai“, „Sėdžiu už stalelio“ ir „Išlėk sakale“. Sydney „Ketvertkas“ palydint gitara Jadvygai Muscinskenei padainavo tris populiarias dainas. Labai žavingai pasirodė „Sūkurys“ čia senjorai su jaunimu pasigerėtinai sušoko „Jonkelį“, „Patrepšėlį“ ir mergaitės „Abrūsėlį“ vad. Rasa Blansjaar, o muziką tvarkė Jonas Biretas. Pabaigai išgirdome mūsų „Dainos“ chorą, vad. Birutei Aleknaitei, kuris čia išgirdome atlieka dvigubą rolę: bažnytinę ir pasaulinę. Mišrus choras padainavo „Gimtines upeliui“ muz. V. Telksnio, moterų choras „Siuntė mane motinėle“ muz. Z. Venckaus, vyrų choras „Lėk žirgeli vėju“ ir mišrus choras „Mažutė mūsų Lietuva“ muz. A. Lapinsko.

Po padėkos žodelio Apylinkės valdybos vardu padėkojo inž. V. Juška programos išpildytojams ir publikai už aukas. Sydnėjaus Apylinkės valdyba yra gilai dėkinga mūsų bendruomenės kultūriniais vienetams, kurie taip nuoširdžiai prisidėjo prie šios pirmos valstybinės šventės minėjimo programos. Ant scenos kabantis užrašas „Tauta Gyva“ nemelavo. Ji gyva ten kur mes esame. Minėjimas baigtas kartu visiems dainuojant „Gražiausios spalvos“.

kor.

Melbourno Lituanistinė biblioteka

Gautos knygos, kokių biblioteka dar neturėjo:

„Lietuvos Istorijos Paminklai“, iš Lietuvos istorijos ir etnografijos muziejaus rinkinių sudarė Birutė Kulnytė. Fotografas Arūnas Baltėnas. Dailininkas Eugenijus Karpavičius, redaktorė Ramutė Macienė. Vilnius: „Mintis“ 1990 (dovana kun. dr. Prano Dauknio).

„Lithuania in 1991“. Selected Readings, Edited by Algimantas P. Taškūnas. Sandy Bay, Tasmania T.U.U. Lithuanian Studies Society 1992, 162 p.III (Alg. P. Taškūno dovana). Algis Žilinskas perdavė bibliotekai daug vertingų lituanistinių knygų, kurių dauguma - išeivijos leidiniai, ir prie pirmos progos bus persiųsti į Lietuvą.

Mieliems bibliotekos geradariams nuoširdus aciū!

J. Mikštas, bibliotekos vedėjas

Olimpiada - Barselona, 1992

Auksinis medalis Lietuvai - Romas Ubartas laimėjo pirmą vietą diskus metime (discus throw) Olimpiados 12-toj dienoj (trečiadienį 5 d.). Spaudoje šitaip rašė apie Romą:

„The gold medal was won by Lithuanian Romas Ubartas with 65.12, achieved with his fifth throw ... Ubartas, formerly of the Soviet Union, missed the world championships in Tokyo last year because Lithuania would not let him join up with the Soviets. Once Lithuania was recognised by the IOC the way was clear for him to resume his international career - and he started as favourite for the event.“ („The Australian“ 7/8/92).

Pabaltiečių kraštų medalių stovis:

28-ta vieta Estija su 1 auksiniu ir 1 bronziniu,
30-ta vieta Lietuva su 1 auksiniu,
38-ta vieta Latvija su 1 sidabrinu ir 1 bronziniu.

9-tos dienos rezultatai 2/8/92 (tešinys)

Atletika: Heptathlon, long jump: Group 2: 5. R. Nazarovienė (Lith) 6.03, 859. Javelin: Group 2: 4. R. Nazarovienė (Lith) 44.42, 752. 800 metres: Heat 1: 2. R. Nazarovienė (Lith) 2:14.95, 893. Total points after all events completed: 14 R. Nazarovienė (Lith) 6,142.

Boksas: Light-middleweight (71 kg) second round: R. Reid (Brit) d. L. Maleckis (Lith) on points 10-3.

Dviračių Sportas: Men's individual road final: 23. S. Šarkauskas (Lith) 4:35.56.00

10-tos dienos rezultatai 3/8/92

Atletika: Discus - Men's discus qualifying round (qualifying standard 63.00 m): 8. V. Kidykas (Lith) 59.96.

Qualifiers for Wednesday's (5/8/92) men's discus final: 1. R. Ubartas (Lith) 66.08 m.

Boksas: Welterweight (67 kg) quarter-finals: A. Chenglai (Thai)

d. V. Karpačiauskas (Lith) on points 9-6.

Irklavimas: Men's kayak singles 500 m. elimination heats (first two to semifinals, rest to repechage) Heat 4: 3. A. Vieta (Lith) 1:41.96 Men's kayak singles 500 metres, repechage (first three in each heat plus fastest fourth time to semifinals): Heat 1: 2. A. Vieta (Lith) 1:41.04.

11-tos dienos rezultatai 4/8/92

Krepšinis: Men's quarter finals: Lithuania 114 d Brazil 96 (halftime 48-52)

Boksas: Super-heavyweight (over 91 kg) R. Igbineghu (Nig) d G. Juškevičius (Lith) knock out, 1:27, second round.

Irklavimas: Men's kayak singles 1000 m. elimination (first two to semifinals, rest to repechages) Heat 1: 2. A. Vieta (Lith) 3:40.81.

12-tos dienos rezultatai 5/8/92

Atletika: Discus Throw 1. R. Ubartas 65.12 (Herald-Sun)

Pašventintas kertinis akmuo

Pasaulis jau žino, sukluso ir pritaria iš Italijos sugrįžusio monsinjoro Vytauto Kazlausko idėjai Lietuvos našlaičiams pastatyti tėviškės namus.

Ligi šiam žmogui atvykstant Lietuvos našlaičių problema mūsų visuomenei tarsi nerūpėjo. Atidžiau niekas nepasigilino į našlaičių problemas, nepažvelgė į šias valstybines įstaigas nelygi tautos veidrodį.

Seniai nušė kurtinantys II-jo pasaulinio karo aidai, o našlaičių mūsuose vis daugėja.

Ir pasaulio kultūros kontekste save gerbianti valstybė nenori mirgėti juodame sąrašė.

Lietuva pakils humanizme. Tik padėję vaikams - užgydę jų skaudžiausias žaizdas, t.y. suteikę jiems tėviškės namus, davę šeimą su pasiaukojančia, mylinčia motina, tėvišką globą, užgarantavę jiems saugumą normaliam asmenybės vystymuisi, užtikrinsime Lietuvos ateitį.

„Kiekvienas vaikas turi teisę į tėviškės namus“ - sakoma prieš tris metus Jungtinių Tautų Organizacijos paskelbtoje Vaiko Teisių chartijoje.

Kai gimsta idėjos, o ne svajonės, ateinančios iš sapnų karalystės, jos ir įtvirtinamos svariais bei konkrečiais darbais.

Dar neseniai laikraščiai skelbė apie SOS Vaikų Kaimų Lietuvoje organizacijos užmojus, planus ir pirmuosius žingsnius, o štai š.m. liepos 11 d., Lietuvos globėjo, palaimintojo Jurgio Matulaičio šventės išvakarėse Vilkiškio vyskupas Juozas Zemaitis Avikilų kaime (prie Marijampolės) pašventino pirmųjų trijų našlaičių kaimo namų pamatus.

Apie nepaprastą įvykį byloja ir gausiai susirinkę kaimo gyventojai, respublikos svečiai bei užsieniečiai su filmavimo kameromis.

Sventinio ceremonio metu skambėjo daug žadantys prasmingi ir gražūs žodžiai. Lietuvos Statybos ir urbanistikos ministras Algimantas Nasvytis našlaičių kaimą pavadino meilės namais.

Gražiam užmojui pritarė ir

pažadėjo visakeriopą pagalbą Lietuvos kultūros ir švietimo ministras Darius Kuolys. Jis išreiškė didelę viltį, kad kilnūs darbai pažadins mūsų visuomenę gėrio kūrimui.

Namai reikalingi ne tam, kad - kaip žmonės sako - turėtum, kur pasikabinti kepurę ar pasislėpti nuo lietaus. - Tokiais žodžiais kreipėsi Pagalbos fondo „Vaiko Tėviškės Namai“ prezidentas, Vytauto Didžiojo universiteto ir Kauno tarpdiecezinės kunigų seminarijos profesorius daktaras prelatas Vytautas Kazlauskas. - Nuo lietaus galima pasislėpti ir po tiltu. Modernusis pedagoginis mokslas reikalauja vaikų ir jaunimo auklėjimui sukurti tėviškės namų aplinką. Tėviškės namų ilgesio pilna visų laikų literatūra nuo Homero, Chateaubriand'o o iki Adomo Mickevičiaus, Maironio ir Brazdžionio.

Marijampolės valstybinės statybos įmonės generalinis direktorius Valdas Zigmanta iškilmingai įkertinį akmenį įmūrino sąrašą žmonių, kurie aukomis prisidėjo prie našlaičių kaimo statybos. Aukotojų pageidavimu jų finansuotas namas bus pavadintas pačių ar tremtyje žuvusių giminių vardu.

Neatsitiktinai pirmieji Lietuvos vaikų kaimų pamatai iškilo Avikiluose. Šio kaimo gyventojai, buvusi pavasarininkų kuopos pirmininkė, Ona Mačiunskienė susirinkusiems į šventę papasakojo, kaip Tarybų valdžios persekiojamas ištvėrynės pasitraukė jaunas kunigas Vytautas Kazlauskas.

Tokį jį pažinojo, toks ir sugrįžo - taurus, kilniaširdis, mylintis ir mylimas žmogus. Savo namus jis padovanojo našlaičiams. Juose jau gyvena keturių vaikų šeima.

Vytauto Kazlausko gimtajame kieme, skambant (vadovės Laimos Lapkauskaitės) Marijampolės ansamblio „Sūduvietis“ širdį glostančioms lietuviškoms dainoms, carito moterys dosniai vaišino visus susirinkusius savo gamybos saldžiais kepiniais ir sumuštiniais.

- Cia tai dalykas! - linksmi sušuko amerikos lietuvius kunigas Antanas Bukauskas ir, laikydamas dar šiltą bandelę, nuskubėjo prie kibiro su gaivinančiu gėrimu.

Gailė Kemeklienė, P. Lukšio 37-49, 3042 Kaunas.

P.S. Pagalbos fondas „Vaiko Tėviškės Namai“ susilaukė visuotinio Lietuvos žmonių pritarimo. Atsiliepė nemaža pavienių žmonių ir įmonių, pasiryžusių prisidėti aukomis ir naudingais patarimais. Jie prašo pagarsinti einamąją sąskaitą, idant atsileiptų daugiau žmonių.

Pagalbos fondo „Vaiko Tėviškės Namai“ adresas: Druskininkų 4-1, 3000 Kaunas. Tel. 22 82 24.

Einamoji sąskaita Nr. 6700095 Lietuvos banko Kauno skyriuje. Kodas 260101568.

Kategoriškas protestas.

Vyriausybės informacijos biuras pranešė, kad liepos 16 d. viceprem. Zigmąs Vaišvila nusiuntė telegramą Rusijos Federacijos Siaurės vakarų kariuomenės grupės vado pirmajam pavaduotojui generolui leitenantui F. Melničiukui. Telgramoje kategoriškai protestuojama prieš Siaurės vakarų kariuomenės grupės pratybas, numatomas Lietuvos Respublikos teritorijoje š.m. liepos mėnesio antroje pusėje. Bet kokios svetimos valstybės kariuomenės pratybos suverenios Lietuvos Respublikos teritorijoje neleistinos, -pabrėžiama vicepremjero telegramoje. ELTA

„TEVIŠKES AIDAI“ yra vienintelis Australijos lietuvių katalikų laikraštis. Visi juos remkime. Iš anksto prisiųskime prenumeratos mokėstį, įrašykime „Tėviškės Aidus“ į savo Testamentą. Katalikiška spauda reikalinga visada!

Pasirašyta JAV ir Lietuvos prekybos sutartis

JAV viceprezidentas Dan Quayle ir Lietuvos ministras pirmininkas Gediminas Vagnorius liepos 6 d. pasirašė dvišalę Prekybos ir investicijų sutartį, pagal kurią abi šalys įsipareigoja laikytis laisvos prekybos, atvirų investicijų ir intelektualinės nuosavybės saugojimo principų.

Susitarimas leidžia sukurti bendrą komercinę komisiją, kurios tikslas - vystyti ir skatinti didesnę bendradarbiavimą tarp JAV verslų ir besikuriančio Lietuvos privataus sektoriaus.

Šiuo susitarimu pripažįstamos tos didelės pastangos, kurią sėjo Lietuva, siekdama sukurti prekybos su užsieniu ir investicinių santykių pagrindus. „Šia sutartimi JAV patvirtina savo paramą Lietuvos perėjimui nuo centralizuotos planinės ekonomikos prie atviros laisvos rinkos sistemos“, - sakoma viceprezidento biuro naujienų leidinyje.

Sutartis buvo pasirašyta po to, kai abu vadovai susitiko privačiai. Šio susitikimo metu jie aptarė Rusijos armijos atsitraukimo iš Baltijos valstybių perspektyvas. Abu sutiko, kad tai turi būti įvykdyta kiek galint greičiau.

Vėliau tą dieną G.Vagnorius susitiko su Pasaulio Banko prezidentu L.Prestonu pasirašyti sutarties straipsnių, formalizuojančių Lietuvos priėmimą į Pasaulio Banką.

G.Vagnorius vieši Jungtinėse Valstijose nuo liepos 2 d. Penkių dienų vizitą jis pradėjo Čikagoje, kur dalyvavo Lietuvių pasaulio bendruomenės kongrese ir kas ketverius metus rengiamame lietuvių liaudies šokių festivalyje.

Pranešė US Information Service („L.A.“ Nr. 6089)

Lietuva minima olimpiniam kongrese

Barselonoje vykstančiame 99-ame Tarptautinio olimpinio komiteto kongrese TOK prezidentas Juanas Antonio Samaranchas (Ch.A.Samaranchas) pirmadienį savo kalboje atskirai pasveikino Lietuvos, Latvijos ir Estijos valstybes, kurių atstovai dalyvauja kongrese. Prezidentas pasakė, kad šios šalys buvo „didžiausios praėjusio laikotarpio aukos“. Kongrese dalyvaujantys LOK prezidentas A.Poviliūnas ir generalinis sekretorius J.Grinvargas atnaujino sutartį su marketingo kompanija ISL. Kompanija jungia 12 garsiausių pasaulio firmų („Mars“, „Adidas“ ir t.t.), ji yra pagrindinis olimpinio judėjimo rėmėjas. Sutartis pasirašyta dvejiems metams - iki žiemos žaidynių Lilehameryje. Mūsų Olimpiniam komitetui bus pervesta 20 tūkst. dolerių, taip pat po 500 dolerių už kiekvieną sportininką, dalyvausiantį žiemos olimpiadoje.

Barselonos olimpiniam kaimelyje, kuris sekmadienį dar buvo apytuštis, žmonių vis daugėja. Visi čia esantys Lietuvos sportininkai jau treniruojasi olimpinės bazės.

Telefonu iš Barselonos Janis Grinbergas („L.A.“ Nr. 6099)